

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Titulus XII. Quomodo servanda sint Privilegia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

REGULA IV.

Ecclesia non censetur Exempta ab Ordinarii Jurisdictione ex eo, quod Ecclesie Romanæ Census solvat; nisi in Instrumento Census illum in indicium libertatis perceptæ solvere dicatur. C. 10. De Privil. in VI. quæ Clausula denotat plenam Exemptionem, nisi subjungatur concessæ quoad unum alterumve libertati.

REGULA V.

Qui cum rebus suis sub Papæ Protectione suscipitur, non ideo Ordinarii sui Jurisdictioni subtrahitur.

C. 18. De Privileg.

REGULA VI.

Ubi majus concessum est, ibi minus concessum esse videtur, sive, Quod in majori conceditur, licitum videtur in minori.

C. 27. De Dec. C. 13. Qui Filii sint Legiti.

Restringenda Regula ad Casum, in quo plus continet quod est minus; nempe quando agitur de rebus ejusdem ordinis & generis, nec aliunde justæ urgent rationes, quæ suadeant minus exceptum esse, quales extant, quando Privilegium nimium nocivum fit, si minus majori jungatur.

Hinc in Privilegiorum Materia non valet ratiocinium à pari; imò nec à majori, nisi in Casu mox expresso. C. 9. de Privil.

REGULA VII.

Ab eo est facienda Privilegii interpretatio, à quo concessum est, idque tunc maximè, quando timendum videtur, ne minùs, sanè intellectum ad abusum trahatur.

C. 12. De Jud. C. 23. De Verb. Signif. C. 24. De Privil.

Hinc Sedis Apostolicæ Privilegia ab illâ sunt interpretanda.

REGULA VIII.

Privilegia eo modo interpretanda sunt, quo valeant potius, quàm pereant.

C. 25. De Verb. Signif. C. 6. De Fide Instr.

Hinc, cum Privilegium esse nequeat Confirmatorium & Donatorium circa eandem rem, ita interpretandum, ut sit partim Donatorium, partim Confirmatorium. Hinc rejiciendæ interpretationes. C. 30. De Privil. quibus admittis, Privilegia nihil indulgent.

REGULA IX.

Privilegia interpretanda sunt secundum Multitudinis sensum Regionumque eorum, quibus data sunt, Consuetudinem.

Cap. 3. De Consang.

Hinc aliàs si indulgeretur alicui Nationi. Cap. 3. Cit. ut in Sexto Gradu Consanguinei invicem conjungi possent, hæc Indulgentia intelligenda erat tantum de iis, qui in Sexto utrobique erant, non de iis, quorum alter in Sexto alter verò in Secundo, vel Tertio, quando Consuetudo terræ erat, ut separarentur qui juxta unam Lineam in Sexto erant, & juxta aliam in Tertio.

REGULA X.

Non sunt ita interpretanda Privilegia, ut plus dispendii, quàm utilitatis afferant Privilegiatis.

C. 33. De Privil. C. 6. De Elect. C. 61. De Regul. in VI.

REGULÆ RATIO. Quæ in favorem alicujus introducta

sunt, in ejusdem læsionem redundare non debent.

C. 25. De Verb. Signif.

REGULA XI.

Privilegium in quo quidpiam conceditur juxta præteriti temporis morem, non conditionaliter, sed causaliter est intelligendum; id est non judicandum, illud concedi si talis fuerit temporis præteriti mos, sed potius, quia talis est,

REGULA XII.

In Privilegiis verbum generale indefinitè prolatum ad futurum extenditur.

Cap. 22. De Privil.

REGULA XIII.

Quoties plura extant circa idem Privilegium Rescripta Priora, si obscura sint, per Posteriora sunt interpretanda.

C. 25. De Verb. Signif.

REGULA XIV.

Quando ea, quæ in Privilegiis continentur, pendunt ex Locorum Consuetudine, interpretanda sunt juxta Locorum, in quibus degunt Privilegiati, Communem Usus.

C. 9. De Sepult.

REGULA XV.

Quando Privilegium ad petitionem illius, qui accipit, conceditur, ex Forma petitionis, quæ in ipso declaratur, explicari potest, si obscurum sit.

C. 6. De Fide Instrum.

Cæteræ, quæ ad Privilegiorum interpretationem pertinent, Regulæ collectæ sunt in Titulo De Formâ Privilegiorum circa Locutiones, quibus Privilegia conspiciuntur.

TITULUS XII.

Quomodo servanda sint Privilegia

REGULA I.

Circâ Privilegiorum Observationem Quinque attendenda potissimum sunt.

I. Autoritas Concedentis. C. 2. 5. CAUS. XXV. QUÆST. II.

Hinc Privilegia à Conciliis, quibus præfuit Spiritus Sanctus, quorumque Canones totius Mundi reverentiâ consecrati sunt, præ cæteris servanda sunt, nec in fraudem illorum ferendæ sunt Sententiæ. C. 26. De Privilegiis. Idem dicendum de iis, quæ Universalis Ecclesie consensu firmantur, nec non de illis quæ, Veneranda concessit, & probavit Antiquitas. Hinc Metropolitanorum Privilegia ob totidem causas illæsa manere debuissent, sed præcipuè Privilegium celebrandi Concilia, Majoraque suæ Provinciæ in illis judicandi, aliavè tractandi Negotia. Hinc Privilegii Apostolicis deferri debet. C. 16. De Privil.

II. Utilitas Rei Concessæ. Cap. 2. Cit. in fine, ut in Correct. Rom. C. 9. ibidem.

Hinc servanda sunt Monachis Privilegia, quibus vel ab audiendâ in Parochiis suis Missâ, aliisque Officiis, vel à solvendis Temporalibus Juribus ab aliis, Parocho vel Episcopo debitis eximuntur; Prius siquidem Solitariæ Monachorum Vitæ favet, removens ab illis, quam fugiunt, Dispationis, vel Divagationis materiam; Posterius, quam vovent, honorat paupertatem.

Hinc

Hinc etiam servandum est, concessum Clericis, ut & Monachis, Privilegium Canonis, quo conservatur Ministris Dei præcipuisque illius debitus honos.

III. *Privilegiati merita.* C. 2. De Privilegiis EXTRAV. COMMUN. in quo CLEMENS V. declarat ob merita PHILIPPI PULCHRI, & Prædecessorum suorum, nec non & Francorum, se nolle Regi, vel Regno, vel Regnicolis præjudicari per EXTRAVAG. *Unam Sanctam.* C. 1. EOD. TIT. in quâ BONIFACIUS VIII. definit, omnes Reges in Temporalibus Romanæ Ecclesiæ subesse.

Hinc concessa Franciæ Regibus Privilegia, ne Censuris ferri queant; ne Interdicto subijci possit illorum Regnum; ut in Regionibus Bello quæsitis, sicut in Regno suo, ad Consistorialia Beneficia nominet; adeo servanda sunt, ut revocari nequeant, nec illis derogare fas sit. Cujus Ratio: hujusmodi Privilegia oneroso titulo acquisita sunt, nimirum insignibus erga Ecclesiam Romanam beneficiis: injuste ergo violantur.

IV. *Gravia, quæ ex injustâ Privilegiorum violatione sequuntur incommoda.* (C. 4. 7. 10. CAUS. XXV. QUÆST. II.) quorum in Canone ista exprimuntur. *Prelatus, qui data à Prædecessoribus Privilegia non servat, Everfor est, non Constructor, exemplo suo Successores docet, ut quæ concessit, dissolvant, injuriam sibi ipsi facit, cui successit, inhonorans.*

V. *Privilegiorum Verba, tenor, & Concedentis intentio;* circa quæ docet Jus Canonicum, non esse à Verbis Privilegiorum recedendum, dum clara sunt. C. 8. 12. De Decim. C. 7. De Privileg. nec à Concedentis intentione, quando manifesta est; eoque Casu Privilegium integrè servandum.

Hinc, cum per Labores Monachorum intelligatur tam Cultura terrarum Novalium, quam Antiquarum, non sunt cogendi, ut de antiquis Decimas solvant, si à Decimis laborum suorum sunt exempti. Hinc etiam cum evidens sit illum, qui Decimas simpliciter concedit, dare velle quidquid nomine Decimæ intelligitur, nomineque isto intelligi tam futuras, quam præsentis, tam Novales, quam Antiquas Decimas, ab hujusmodi Privilegio, quo Decimæ sine restrictione dantur, non sunt excipiendæ Decimæ vel futuræ, vel novales; Exemplum prius habetur in C. 12. De Decim. posterius legitur in C. 27. EOD. TIT. Hinc Privilegiorum limites nec à Privilegiatis, nec ab aliis transgrediendi sunt. C. 1. De Privil. in VI. Hinc Inferior non tenetur obedire Superiori aliquid exigenti vel percipienti contra tenorem sui Privilegii. C. 5. De Excess. Præl.

REGULA II.

Privilegia, quæ non sunt manifestè nulla, nullo modo sunt violanda, maxime si Ecclesiis, vel Episcopo, aut Monasteriis, concessa fuerint.

C. 2. 20. CAUS. XXV. QUÆST. II.

Hinc non licet Episcopo excommunicare Communicantes cum Religiosis, quibus indultum, ne ab ipso excommunicari queant; hoc enim modo indirectè violaret concessum his Religiosis Privilegium. C. 26. De Privil.

REGULA III.

Sicut Privilegiati non sunt frustrandi Privilegiorum suorum effectu, ita jure suo contenti, debent non impedire justitiam aliorum

C. 6. De Privil. in VI. C. 10. De Privil.

REGULA IV.

Qui Privilegii conditionem non implet, illius fructu gaudere non debet.

C. 12. De Cler. non Refid.

Hinc Canonici non gaudent Privilegio Clericorum non residentium Studiorum causâ, si alibi morentur, quam in Locis, ubi sunt Studia Generalia. *ibidem.*

REGULA V.

Gratiæ, quæ si ad consequentiam traherentur, in fraudem Canonum justorum fieri possent, semel executioni mandari possunt, sed ne, in posterum fiant, impediendum.

C. 11. De Concess. Præb.

Hinc, cum Privilegium, quo cuidam conceditur Potestas conferendi Beneficium primò vacaturum, si ad consequentiam traheretur, concedi posset in fraudem Canonis saluberrimi, quo Beneficia promitti prohibetur, antequam vacent, servari semel potest, sed impediendum, ne hujusmodi Privilegia in posterum concedantur, *ibid.*

REGULA VI.

Si concessam sibi Indulgentiam non servat Privilegiatus, alii servare non tenentur.

C. 22. De Præb.

Hinc, si Capitulum, cui Papa concessit Privilegium de non excedendo certo numero Canonicorum, non servat, Papa illud servare non tenetur; Quod de hoc, post abrogata Mandata Apostolica, factò inutili Privilegio in exemplum adducitur, ad alia, quæ adhuc vigent vel vigere possunt, extendendum est.

TITULUS XIII.

Quibus modis amittatur Privilegium?

REGULA

Quibus modis acquiritur Privilegium, iisdem amittitur.

C. 1. De Reg. Juris. & C. 22. De Præbend.

Hinc amittitur Privilegium Canone, vel Rescripto, vel Consuetudine, vel Præscriptione sibi contrariis; Hinc etiam si Præscriptione id fiat, & agatur de Privilegio, quo quis Exemptus Sedi Apostolicæ immediate subijcitur, centenaria debet esse Præscriptio. C. 4. De Confirm. utili vel &c.

Sed præter istos sunt alii, nempe 1. *Renuntiatio*, tacita vel expressa; Tacita, quando à Privilegiato fiunt actus contrarii Privilegio, vel patitur ab aliis fieri. Hinc Renuntiatio tacita semper reperitur in Præscriptione, cum non acquiritur nisi alterutro modo. C. 8. De Constitut. Expressa, quando Privilegiatus verbo vel scripto declarat, se Privilegio suo uti nolle. Qui modus tamen locum non habet in Privilegiis, quibus Membra gaudent propter honorem Corporis: his enim facta à Membris renuntiatio non valet. C. 12. De Foro Compet. C. 36. de Sent. Excomm.

2. *Abusus Privilegii*; qui enim eo abutitur, illud amittere meretur; idem dic de Usurpatione juris non concessi, quod de Privilegii abusu. C. 7. DIST. LXXIV. C. 63. CAUS. XI. QUÆST. III. C. 11. 24. De Privilegiis.

3. *Enormia Crimina* Clericum exuunt Privilegio Fori & Canonis, si in his deprehendantur. C. 22. CAUS. XXV. QUÆST. II. C. 27. De Privileg. C. 23. 35. De Sentent. Excom. C. 16. De Vita & Honest. Eadem quoque amittit, si ut Laicus incedens in delictis deprehendatur.

4. *Derogatio*, quæ pars Privilegii, vel usus amittitur, quæque sit vel à Concedente, vel à Confirmante, vel à Possessore; ab isto, si tale sit, cui renuntiare possit; ab Aliis, nisi titulo oneroso comparatum fuerit. C. 8. De Rescript. in VI. C. 1. De Pænis in VI. C. 18. De Præscript.

5. *Sententia Arbitri, vel aliis Judicis.*

6. *Cessatione causæ.*

7. *Si maxime damnosum fiat.*

Notandum circa vias sive modos, quibus dictum est, amitti Privilegia, unam & alteram tantum esse, quæ non cesset ipso facto, nempe abusum, & cessationem causæ; sunt enim duntaxat motiva illa revocandi.

Singula